

Evermaruspad

Wandelen en bezinnen in de
voetsporen van pelgrims

**Niet de
bestemming,
maar de tocht
maakt iemand tot
pelgrim.”**

Peter Nissen
Nederlandse theoloog

Evermaruspad

Startpunt 1: Visit Tongeren, Via Julianus 2
Startpunt 2: Ruttermarkt, Rutten
Lengte: 14 km

Aan de Ruttermarkt vertrekt ook de Haccoroute van 6 km.
Voor meer informatie over deze route, blader dan door
naar pagina 34.

Doorwinterde pelgrim?
Dan kan je beide wandelingen combineren.

Deze gele driehoekjes geven het
Evermaruspad aan.

Deze bordjes wijzen de weg
op de Haccoroute.

Het Evermaruspad loopt grotendeels over onverharde
paden, die soms modderig zijn en dus niet bereikbaar
met de buggy of rolstoel. We raden stevig, waterdicht
schoeisel aan. De Haccoroute is wel geschikt voor
buggy's en rolstoelen.

In de voetsporen van bedevaarders

Zo'n veertien kilometer lang leidt het Evermaruspad je langs enkele van de best bewaarde geheimen van Tongeren. Treed in de voetsporen van de pelgrims die onze stad aandeden op hun tocht naar Santiago de Compostela. Geniet van de rust in het authentieke dorp Rutten met zijn legendarische cultus rond de heilige Evermarus, een Friese bedevaarder die hier vermoord werd.

Dit boekje staat boordevol weetjes over de bijzondere plekken die je onderweg aandoet. Her en der zetten we je graag aan tot bezinning. Want dat is waar een pelgrimage al eeuwen om draait: de tijd vinden om tot rust en inzichten te komen. Een luxe in onze jachtige maatschappij, die we je graag gunnen.

Reis vol gevaren

Al vele eeuwen trekken mensen te voet naar heilige plekken, en dat binnen verschillende religies. Geloof en de behoefte aan zingeving vormen daarbij sterke drijfveren. Soms willen pelgrims hulp of genezing inroepen. Ook het avontuurlijke aspect trekt veel mensen aan, en de kans om even te vluchten uit het dagelijkse leven. Toch zijn pelgrimages niet altijd vrijwillig: sommige godsdiensten schrijven verplichte bedevaarten voor en in de middeleeuwen werd zo'n lange voettocht naar een heiligdom vaak opgelegd als straf.

Tongeren is al sinds de middeleeuwen een belangrijk christelijk bedevaartsoord, gewijd aan Maria. De stad is het oudste Mariaheiligdom ten noorden van de Alpen en ligt op de route naar populaire, heilige plaatsen zoals Santiago de Compostela. Andere pelgrims combineren een bezoek aan Tongeren met lokale heiligdommen zoals Sint-Trudo in Sint-Truiden en Sint-Servaas in Maastricht. Vroeger was een pelgrimstocht een lange, gevaarlijke reis. Daarom waren veilige stopplekken zoals het gastvrije Tongeren van levensbelang. Bovendien maakten pelgrims graag gebruik van de goed begaanbare, Romeinse heirbanen die Tongeren aandeden.

Pelgrimstempels

Bewijs dat je het Evermaruspad hebt voltooid en verzamel alle stempels. Je kan stempels, tijdens de openingsuren, afhalen bij:

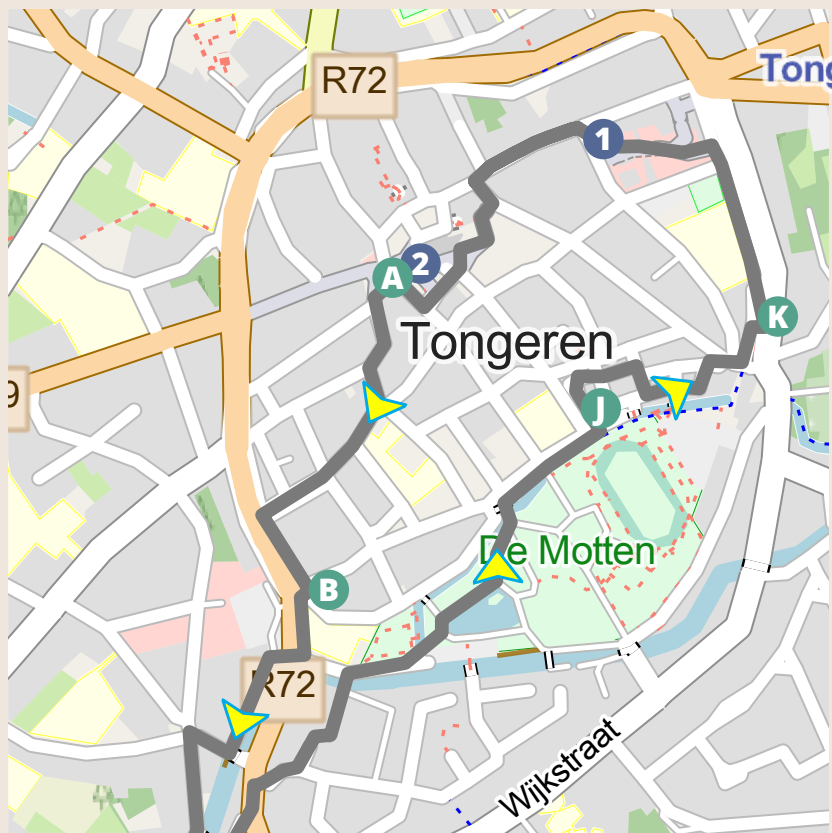
- Visit Tongeren, Via Julianus 2
- Onze-Lieve-Vrouwebasiliek, Stadhuisplein 10
- Café-restaurant 't Lindenhof, Ruttermarkt 2

Stopplekken

1. Gasthuiskapel
2. Onze-Lieve-Vrouwebasiliek
3. Rust aan de Jeker
4. Akkers met een view
5. Evermaruskapel Rutten
6. Ruïne van de burchttoren
7. Schuilen in de holle weg
8. Kapel van Offelken

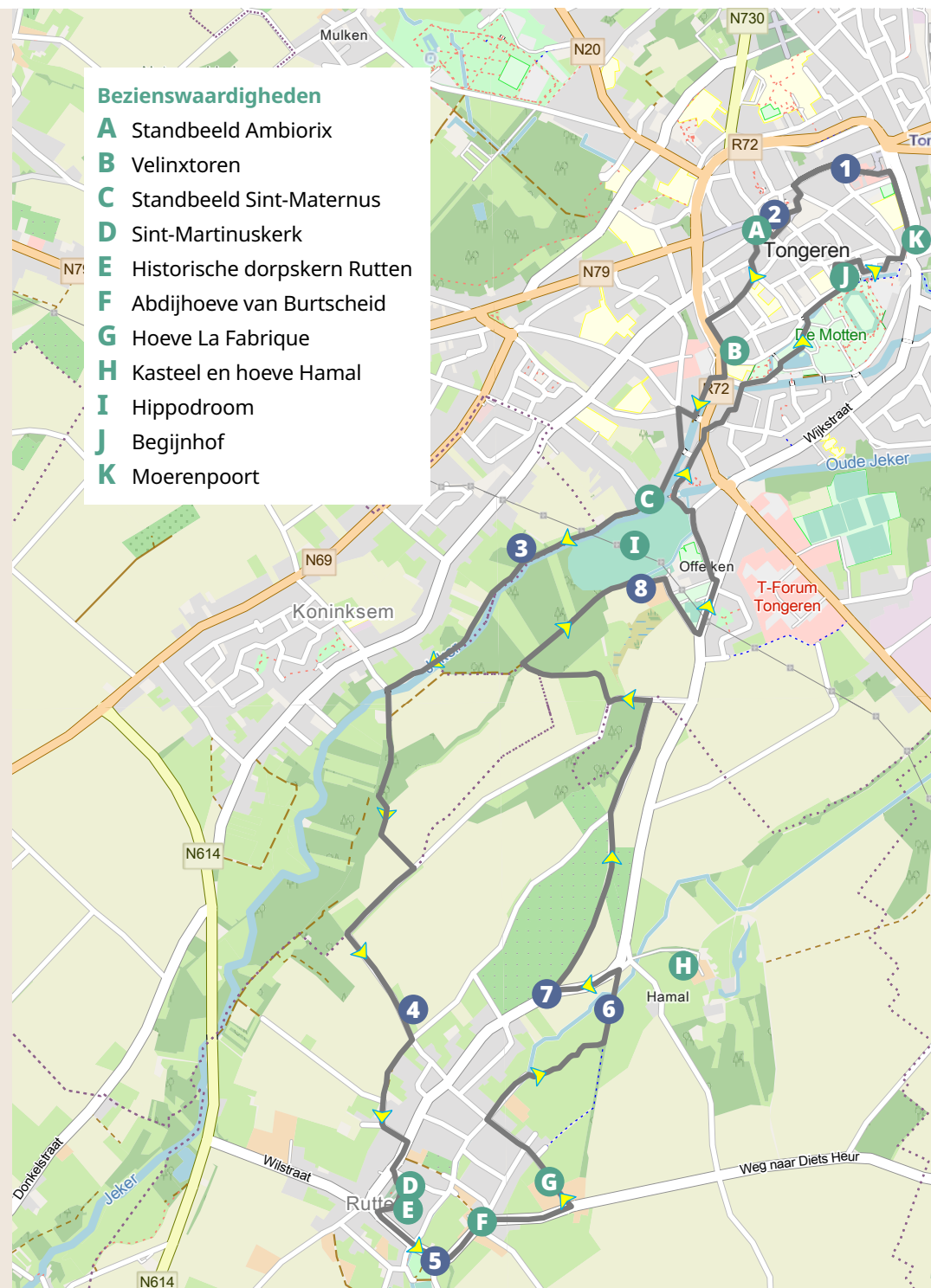
Stadscentrum

Bevat data van de Stad Tongeren en © OpenStreetMap contributors, mapmaker Vicky Verscheijden

Bezienswaardigheden

- A Standbeeld Ambiorix
- B Velinxtoeren
- C Standbeeld Sint-Maternus
- D Sint-Martinuskerk
- E Historische dorpskern Rutten
- F Abdijhoeve van Burtscheid
- G Hoeve La Fabrique
- H Kasteel en hoeve Hamal
- I Hippodroom
- J Begijnhof
- K Moerenpoort

Stopplek 1

Gasthuiskapel

Veilige rustplek

In de stad verrezen verschillende gasthuizen waar pelgrims een bed en verzorging kregen. De panden die nu het Julianuscomplex huisvesten, begonnen in de dertiende eeuw hun bestaan als het Sint-Jacobusgasthuis. Voorheen lag dit gasthuis al minstens sinds 1195 op een andere plaats, aan de huidige Sint-Truidersteenweg. Tot aan de Franse Revolutie bleef het een rijke instelling met veel aanzien. Nadien deden de gebouwen dienst als ziekenhuis, weeshuis en rusthuis. Het gasthuis had haar eigen kapel, waarin nu het onthaal van Visit Tongeren zit.

Doetip

Spring eens binnen in de zeventiende-eeuwse Gasthuiskapel. Bewonder het bijzondere interieur met haar kunstschaten en authentieke elementen, of sla streekproducten in als proviand voor onderweg.

Haal een pelgrimsstempel af aan de balie van Visit Tongeren.

Om even bij stil te staan

“

**Met beide voeten op de grond
kom je geen stap vooruit.”**

Dat is letterlijk zo, maar ook figuurlijk. We maken het leven vaak zwaar en nemen alles heel serieus, maar een beetje fantasie en speelsheid kunnen wonderen verrichten. Op welke vlakken zou jij graag meer lichtheid in je leven willen toestaan? Kan je manieren bedenken om je innerlijk kind speelruimte te geven?

Weetje

Vermoeide pelgrims kregen in het Sint-Jacobusgasthuis een slaappek, een stuk brood en een beker wijn.

Stopplek 2

Onze-Lieve-Vrouwebasiliek

Doetip

Spring eens binnen en bewonder het interieur met de gewelfde plafonds, eeuwenoude schilderijen, kleurrijke glasramen en gedetailleerde houtsnij kunst.

Het orgel uit 1752 is het werk van de beroemde orgelbouwer Le Picard.

Weetje

Oorspronkelijk had het belfort een houten, gotische spits, maar die sneuvelde in 1598 in een brand. De plannen om een nieuwe spits te bouwen, zijn nooit uitgevoerd.

Kerk wordt basiliek

Tongeren is meer dan een stopplek op weg naar Compostela. Het is zelf een eeuwenoud bedevaartsoord, gewijd aan Maria. Tongeren was het oudste bisdom van België en speelde een centrale rol binnen de kerstening van de ruime streek. De eerste steen van de huidige, gotische kerk werd gelegd in 1240, maar lang daarvoor stonden er al verschillende, oudere heiligdommen op deze plek.

In de kerk, die in 1931 de titel van basiliek kreeg toegedicht, staat een houten beeld van Onze-Lieve-Vrouw Oorzaak Onze Blijdschap. Om de zeven jaar vormt dit beeld het kloppend hart van de Kroningsfeesten.

Belfort én kerktoren

Vanuit welke richting je Tongeren ook nadert: de robuuste toren van de basiliek is je gids. Deze toren, nu erkend als UNESCO-Werelderfgoed, deed dienst als kerktoren en belfort. Een unieke combinatie. Eeuwenlang fungeerde dit vijftien meter hoge bouwwerk als uitkijkpost. Wanneer er brand woedde of gevaar dreigde, galmden de klokken door de Tongerse straten.

Doetip

Aan de basiliek vind je het Teseum. Een bezoek loont meer dan de moeite. Dwaal door de archeologische site onder de basiliek, laat je betoveren door de pracht en praal van bijzondere kunstschaten in de schatkamer of beklim de driehonderd trappen van de gerestaureerde belfortoren.

www.teseum.be

Haal een pelgrimsstempel bij de kerkwachter.

Weetje

Van aan de basiliek is het nog 2.250 km stappen naar Compostela.

Reliekentoning eind 19de eeuw

De middeleeuwse roots van de Kroningsfeesten

Tongeren bezit heel wat relieken. Dat zijn lichaamsdelen van overleden heiligen of voorwerpen die met het lichaam van een heilige of Christus in contact kwamen. Al in de veertiende eeuw toonde een lokale deken regelmatig relieken aan het grote publiek. Het aantal pelgrims dat naar Tongeren trok om deze toonmomenten bij te wonen, steeg snel. De Franse Revolutie maakte een einde aan dit gebruik.

Toen de paus in 1889 de toestemming gaf om het vijftiende-eeuwse, notenhouten beeld van Onze-Lieve-Vrouw dat nog steeds in de basiliek staat, te kronen, werd dit gevierd met een groots volksfeest. Sindsdien vinden om de zeven jaar de Kroningsfeesten plaats. Duizenden Tongenaren helpen bij de voorbereidingen van deze feestelijke zomerweek, of lopen mee in de processies. Dit bijzonder spektakel trekt tegenwoordig een half miljoen bezoekers.

Om even bij stil te staan

“

**De afstand is niet van belang.
Alleen de eerste stap is moeilijk.”**

Marie du Deffand
Franse salonnière

Toch is het vaak net die eerste stap die ons tegenhoudt om onze dromen achterna te jagen. Waar verlang jij écht naar, en wat is de eerste stap om dit te verwezenlijken?

Zevenjaarlijkse Kroningsfeesten

Standbeeld Ambiorix

Recht tegenover de basiliek prijkt een gespierde adonis met gevleugelde helm, strijdbijl en zwaard. Dit bronzen beeld uit 1866 brengt een fantasierijk eerbetoon aan de Eburonenkoning Ambiorix die in 54 v.C. Julius Caesar een nederlaag toediende bij Tongeren. Daarop noemde Caesar de Belgae de dapperste aller Galliërs. Zijn wraak was echter zoet: het Romeinse leger veegde deze lokale stam volledig van de kaart. Vijf eeuwen lang zwaaiden de Romeinen hier de plak.

Velintoren

Aan de Albertwal loop je langs de ruïne van een toren die ooit deel uitmaakte van de stadsomwalling. De middeleeuwen waren een woelige periode voor de oudste stad van België. De bouwvallige, Romeinse muur uit de vierde eeuw bood niet voldoende bescherming, dus startte men in 1241 met de bouw van een nieuwe muur. Het indrukwekkend bouwwerk kreeg zes stadspoorten en dertien torens.

Standbeeld van Sint-Maternus

In de Linderstraat wandel je langs het standbeeld van Sint-Maternus, dat in de jaren 1970 is gemaakt in opdracht van pastoor Paul Perilleux. De Keulse bisschop Maternus richtte in het begin van de vierde eeuw wellicht het Tongerse bisdom op. Hij was ook patroonheilige van de stad.

Stopplek 3

Rust aan de Jeker

Blauwe levensader

De rivier die hier zo vrolijk kabbelt, is de Jeker. Die speelt al tweeduizend jaar een belangrijke rol voor Tongeren. De waterloop was ooit bevaarbaar, bood extra bescherming en deed het rad van menig watermolen draaien. Het water kwam ook goed van pas voor de middeleeuwse leerindustrie en lakennijverheid, en voor de productie van bier, de drank bij uitstek voor de middeleeuwse Tongenaar.

Bevers in actie

Als je goed oplet, zie je onderweg sporen van bevers. Met wat geluk spot je een afgeknaagde boom, maar ook wissels verraden de aanwezigheid van deze bijzondere waterbewoner. De bever sleet deze paadjes, die vaak dwars over het wandelpad lopen, uit door telkens op zijn buik naar de overkant te glijden. Aan de waterkant eindigt zo'n spoor in een modderglijbaan.

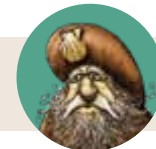
Weetje

Bevers knagen vaak onder water aan planten. Een speciaal stuk weefsel in hun wang sluit de mond tussen hun snijtanden en kiezen af, zodat ze geen water binnenkrijgen.

De Camino naar Compostela

De blauwe bordjes met een gele schelp die je langs dit deel van het Evermaruspad vergezellen, geven de route naar Santiago de Compostela aan. We volgen dit traject tot in Rutten. Daar gaat de Camino richting Lauw en zo naar Wallonië. De Camino is overigens niet één weg, maar een netwerk van wegen en onverharde paden die vanuit heel Europa naar het Spaanse bedevaartsoord leiden.

Weetje

Camino is Spaans voor weg of pad.

Om even bij stil te staan

“
**Alleen ga je sneller.
Samen kom je verder.”**

Afrikaans spreekwoord

Om hulp vragen. Het lijkt eenvoudig, maar het is een hele kunst. Velen zijn beter in het bieden van hulp dan in het ontvangen ervan. Vaak denken we dat we het wel alleen kunnen. Wanneer vroeg jij voor het laatst om hulp?

Stopplek 4

Akkers met een view

Leem aan je schoenen

Uitgestrekte akkers zijn typisch voor Droog-Haspengouw, het zuidelijke deel van Haspengouw. Deze leemrijke bodems op een boogscheut van de taalgrens behoren tot de meest vruchtbare van België. Dat wisten de Romeinen al. Over het hele leemplateau trokken ze *villae rusticae* op. Dat waren grote landbouwbedrijven met veel gronden en personeel. Zo'n Haspengouwse villa rustica was vaak gericht op de grootschalige productie van graan, onder meer voor de Romeinse legerkampen aan de Rijn.

Kapel Onze-Lieve-Vrouw van Scherpenheuvel B.V.O. (Bid Voor Ons)

Moderne pelgrims

Pelgrimeren lijkt iets uit lang vervlogen tijden, maar ook vandaag zijn er nog jaarlijks duizenden mensen die op pad gaan naar populaire bedevaartsoorden. Bedevaarten zijn er in vele godsdiensten en zelfs wie niet gelooft, kan het spirituele van zo'n lange, uitdagende tocht ervaren. Alleen of in kleine groep kom je tot rust, heb je tijd om te reflecteren en inzichten te verwerken, even weg van het hectische bestaan van elke dag. De moderne pelgrim is iemand die met respect voor landschap en erfgoed op zoek gaat naar zingeving en avontuur.

Om even bij stil te staan

“

Vraag nooit de weg aan iemand die hem kent, want dan kan je niet verdwalen.”

Rabbi Nahman
Rabbijn van de chassidische beweging Breslov

Verdwalen is een kunst die we, in deze tijden van smartphones, massaal verleerd hebben. Maar de mooiste dingen komen vaak onverwacht op je pad. Met wie zou jij graag eens verdwalen?

Sint-Martinuskerk Rutten

Dit fraaie gebouw stamt uit 1844. De romaanse toren dateert nog uit de twaalfde eeuw. De oudste resten van de kerk gaan zelfs terug tot in de zevende eeuw! Op het ommuurde kerkhof vind je zowel recente als historische graven, waaronder enkele kalkstenen grafkruisen uit de zeventiende eeuw.

De kerk is gewijd aan Sint-Martinus van Tours, beter bekend als Sint-Maarten. Hij leefde in de vierde eeuw en zou meerdere wonderen hebben verricht. In de middeleeuwen was hij een van de populairste heiligen. In sommige streken in België, Nederland, Duitsland, Oostenrijk en Hongarije viert men in november nog altijd het Sint-Maartensfeest. Ook de kerk in Berg, een andere deelgemeente van Tongeren, is gewijd aan Sint-Martinus.

Historische dorpskern Rutten

Rutten ontstond al in Merovingische tijden. Daarvan getuigt onder meer het driehoekige marktplein. In het hele centrum van Rutten staan ook nog opvallend veel monumentale hoeves. De meeste daarvan zijn vierkantshoeves die dateren uit de zeventiende en achttiende eeuw. Deze gesloten bouwvorm bood de eigenaar bescherming tegen diefstal en weerselementen.

Haal een pelgrimsstempel af
in café-restaurant 't Lindehof

Stopplek 5

Evermaruskapel Rutten

Middeleeuws moordverhaal

Rond het jaar 690 was de Friese edelman Evermarus met zeven metgezellen op doortocht in Rutten. Deze vrome bedevaarders waren op de terugweg van Santiago de Compostela en wilden het graf van Sint-Servatius in Maastricht bezoeken.

Die nacht hadden ze onderdak gekregen in Herstappe van de vrouw van Hacco, de leider van een heidense roversbende. Toen heer Hacco dat ontdekte, trommelde hij zijn kornuiten op. Hij zette per paard de achtervolging in en doodde Evermarus en zijn reisgenoten. Enkele edelmannen ontdekten de lichamen van de pelgrims tijdens een jachtpartij in de toenmalige bossen rond Rutten, en begroeven hen.

Van goddelijke hint tot kapel

Drie eeuwen later, in 968, kreeg pastoor Ruzelinus tot drie keer toe een goddelijke ingeving die hem naar het graf leidde. Als bij wonder was Evermarus' lichaam bijna ongeschonden. Bisschop Heraclius liet een houten kapel bouwen op de vindplek. In de elfde eeuw verving abt Wedericus van Burtscheid, toen eigenaar van de parochie, de oorspronkelijke kapel door een groter gebouw. De grondvesten van deze kerk en waarschijnlijk ook een klooster, werden in de jaren 1990 teruggevonden. De huidige, stenen kapel dateert van 1784.

Evermarusfeesten

Het doorgaans zo rustige Rutten gonst op 1 mei van het leven. Die dag staat al sinds mensenheugenis in het teken van de Evermarusfeesten. Hoogtepunt zijn de processie en het martelarenspeel op de Heilige Weide aan de kapel. Het hele dorp werkt mee aan dit openluchtspektakel, dat naast eeuwenoude dialogen en liedjes ook een achtervolging te paard en een stokkengevecht omvat.

Deze jaarlijkse viering van de Friese martelaar is erkend als Immaterieel Cultureel Erfgoed. De huidige teksten dateren uit 1924, toen priester-dichter Cuppens het martelarenspeel taalkundig aanpaste en een groep engelsbewaarders toevoegde.

Om even bij stil te staan

“

Tegen de stroom is de enige manier om bij de bron te komen.”

Niets is mooier dan je eigen pad bewandelen. Hoe kom je anders tot de essentie van wie jij bent? Vaak laten we ons daarin echter tegenhouden, uit angst om de mensen rondom ons te verliezen. Maar mensen die je echt graag zien om wie je bent, zullen je met veel plezier je 'eigenaardigheidjes' vergeven. Op welke vlakken mag jij wat rebelser zijn?

Rolverdeling

Enkel inwoners van Rutten kunnen een rol spelen in het jaarlijkse martelarenspeel. Pelgrim kan je uitsluitend worden door de rol van een familielid over te nemen. De pelgrim met de meeste anciënniteit mag Evermarus verbeelden. Iedere mannelijke inwoner van Rutten die minstens twaalf jaar is, kan toetreden tot de Haccouren, de roversbende van Hacco. De Haccour met de meeste anciënniteit vertolkt Hacco. Verder zijn er acht engelbewaarders en twee wildemannen. Dat zijn de ordehandhavers, gekleed in een pak van groene klimopbladeren. Ook de rol van wildeman krijg je enkel via erfopvolging toebedeeld.

Abdijhoeve van Burtscheid

De oudste delen van deze imposante vierkantshoeve langs de Motstraat dateren uit de zeventiende eeuw. Deze boerderij stond bekend als de Winning van Burtscheid, naar de abdij bij Aken die vroeger de eigenaar was. Niet enkel van deze boerderij, maar van de hele parochie.

Hoeve La Fabrique

Op de hoek van de Hagelindestraat en de Boudewijnstraat, liggen monumentale gebouwen waar nu landbouwers actief zijn. In de negentiende eeuw deed dit complex dienst als suikerfabriek. Het was de kasteelheer van Hamal die opdracht gaf om deze hoeve te bouwen.

Stopplek 6

Ruïne van de Torenburcht

Middeleeuwse burenrucie

De ruïne die hier nu wat plompverloren in een weide staat, is de Torenburcht van Rutten. Hij staat op slechts een paar honderd meter van het kasteel van Hamal, maar maakt geen deel uit van het kasteeldomein. De eerste, gekende bewoner van deze donjon (versterkte woontoren) was Aynchon de Hognoul, die jarenlang op voet van oorlog leefde met de familie Hamal en zelfs een van de familieleden zou hebben gedood.

Kasteel van Hamal

Het gehucht Hamal was een vrijheerlijkheid, die niet onder het gezag van de Luikse prinsbisshop viel. En dat zorgde weleens voor spanningen. Aan de overkant van de straat zie je nog net het kasteel en de kasteelhoeve van Hamal liggen. Hier stond al in 1214 een burcht, maar die werd later verbouwd tot woonkasteel.

Om even bij stil te staan

“

Een schip is het veiligst in de haven, maar daarvoor zijn schepen niet gebouwd.”

Paulo Coelho
Braziliaanse schrijver

We willen onszelf en anderen graag veilig houden. Begrijpelijk, en zeker niet overbodig. Maar vaak slaan we daarin een beetje door. Zonder risico's kunnen we niet groeien of leren, iets waar we ook als volwassene nood aan hebben. Soms zien we problemen en gevaren waar er helemaal geen zijn. Op welke gebieden mag jij wat meer risico nemen?

Stopplek 7

Schuilen in de holle weg

Uitgehoud door de tijd

Je loopt hier door een prachtige holle weg. Holle wegen ontstonden in de loop van honderden jaren door afstromend water, erosie en mensen die steeds dezelfde paadjes namen tussen de plateaus en het dal. Te voet, maar ook met paard en kar. Zo sletten mens en natuur deze paden steeds dieper in het landschap uit. De meeste holle wegen dateren al minstens van de middeleeuwen, sommigen zelfs van de Romeinse tijd.

Weetje

Holle wegen vormen een paradijsje voor dieren en planten. Als je goed oplet, zie je overal ingangen van dierenholen in de wanden.

Boetetocht

Naast de vele vrijwillige bedevaarten, waren er ook strafpelgrimages. Daarbij werden misdadigers voor bijvoorbeeld een jaar uit de stad verbannen en moesten ze te voet naar bedevaartsoorden als Rocamadour, Rome of Compostela. In Tongeren weten we dat er minstens sinds de veertiende eeuw strafbedevaarders passeerden. Het stadsbestuur was niet opgezet met die criminelen, die vaak al bedelend door de stad trokken.

Om even bij stil te staan

“

Schildpadden kunnen meer over de weg vertellen dan hazen.”

Kahil Gibran
Syrische dichter en schrijver

De weg is het doel. Iets dat we maar al te vaak vergeten terwijl we opgaan in de dagelijkse drukte. Het zijn nochtans de details, de schijnbaar gewone, dagelijkse dingen die ons het meest gelukkig maken. Bij welke kleine dingen wil jij voortaan bewuster stilstaan?

Kapel van Offelken

Een kapel voor Sint-Hubertus

Als je goed kijkt, zie je dat deze kapel verschillende bouwstijlen en steensoorten bevat. De kapel van Offelken dateert uit de twaalfde eeuw, maar is in de achttiende eeuw verbouwd. De grafkruisen dateren van de zestiende en zeventiende eeuw. Oorspronkelijk was dit heilige gebouw gewijd aan Sint-Martinus, maar later werd dat Sint-Hubertus, de patroonheilige van de jacht. Elk jaar in november vindt hier een optocht plaats, samen met een gebedsdienst in openlucht en een zegening van mens, dier en brood.

Weetje

Santiago komt van Santi Jago, oftewel de heilige Jakobus. Compostela is dan weer een verbastering van campos stellae: sterrenveld.

Symbolische schelpen

Het is geen toeval dat op de bordjes van het Evermaruspad een schelp staat afgebeeld. We danken dit symbool aan Jakobus de Meerdere, een leerling van Jezus. Het is aan zijn graf dat bedevaartsoord Santiago de Compostela ontstond. Jakobus wordt vaak afgebeeld als een pelgrim met een staf, een kalebas, een rugzak en een Jakobsschelp.

Om even bij stil te staan

**Kun je geen grote stenen
verleggen, verleg dan kleine.”**

Ulrich Librecht
Belgische filosoof

We onderschatten vaak de invloed die we hebben, al was het maar op de mensen in onze onmiddellijke omgeving. We zien het vaak te groots, en laten ons tegenhouden door gedachten als 'Ik kan op mijn eentje de wereld toch niet veranderen' of 'Dat krijg ik nooit voor elkaar'. We onderschatten wat we met doorgedreven, consequente actie kunnen bereiken. Want tien kleinere stenen hebben samen misschien wel meer impact dan één grote. Welke kleine stenen kan jij verleggen?

Hippodroom

De Kapel van Offelken ligt vlakbij de paardenrenbaan van Tongeren. Vanop het wandelpad kan je de drafrenners aan het werk zien.

Doetip

Aan het idyllisch pleintje Onder de Linde vind je begijnhofmuseum Beghina, waar je een levendig beeld krijgt van het begijnenleven in de zeventiende eeuw.
www.begijnhof-museumtongeren.be

Begijnhof

Het Begijnhof, erkend als UNESCO-Werelderfgoed, is een van de meest pittoreske plekjes in de binnenstad. Begijnen waren ondernemende vrouwen, die minder aan regels waren gebonden dan nonnen, meer privacy hadden en werkten voor de kost. Ze runden hun eigen stad in de stad, brouwden bier, bakten brood en verzorgden de zieken. De dertiende-eeuwse begijnhofkerk is gewijd aan de Heilige Catharina. De kapel staat in het teken van Sint-Ursula en dateert uit 1701. Hij verving toen een kapel die ook uit de dertiende eeuw stamde.

Moerenpoort

Wie in de middeleeuwen het toen volledig ommuurde Tongeren wilde binnengaan, moest door een van de zes stadspoorten passeren. Van die poorten bleef enkel de Moerenpoort bewaard. De eerste vermelding van een poort op deze plaats dateert uit 1241, maar het huidige gebouw stamt uit de 14de eeuw. Vanop de robuuste toren geniet je van een uniek uitzicht over het begijnhof en de rest van de Tongerse binnenstad.

Doetip

Bij Visit Tongeren en het Teseum kan je gratis een toegangscode afhalen om de poort binnen te gaan.

Aan de Ruttermarkt vertrekt ook de Haccoroute naar Herstappe, thuishaven van de heidense rovershoofdman Hacco. Deze tocht kan je afzonderlijk wandelen, of je kan hem combineren met het Evermaruspad voor een stevige wandeling.

Hacco de struikrover

We kennen Hacco vooral als de man die de Friese pelgrim Evermarus doodde. Maar dat was zeker niet zijn enige wapenfeit. Het was een beruchte struikrover die zijn eigen bende aanvoerde. Hij was een overtuigd heiden. Woede maakte zich van hem meester toen hij vernam dat er 'christenhonden' in zijn huis hadden overnacht. Tijdens de Evermarusfeesten rijdt de acteur die Hacco speelt te paard, gekleed in een wijnrode jas met vergulde knopen, en gewapend met een sabel.

Dorpskern Herstappe

Deze tocht leidt naar Herstappe, waar Hacco volgens de legende woonde. Geen nood: nu verblijven er geen struikrovers meer en heerst er vooral rust. Met een oppervlakte van 1,35 km² en minder dan honderd inwoners is het één van de kleinste gemeenten van België. In de compacte dorpskern vind je enkele historische vierkantshoeves. Herstappe ligt op de taalgrens en is een faciliteitengemeente. Daarom zijn de straatnaambordjes in twee talen opgesteld.

Heilig Huisje

Net buiten de dorpskern van Herstappe, op het grondgebied van Tongeren, ligt het Heilig Huisje. Om er te geraken, volg je in de holle weg een paadje naar boven. Van aan deze vijftiende-eeuwse kapel zie je de kerk van Rutten en de basiliek van Tongeren liggen, en bij helder weer ook de Genkse mijnterrils.

De nu zo vredige akkers en velden waar je vanop dit hooggelegen punt over uitkijkt, vormden het toneel van de Slag bij Othée. Een leger van 50.000 mensen, waaronder ongetrainde burgers uit Luik en Tongeren, nam het hier op 23 september 1408 op tegen 35.000 geoefende militairen, aangevoerd door Jan Zonder Vrees, hertog van Bourgondië. De burgers leden daarbij een grote nederlaag.

Colofon

V.U.:	Stadsbestuur Tongeren, Ac Praetorium, Maastrichterstraat 10, 3700 Tongeren
Vormgeving:	Made By Us
Redactie:	Leen Raats (www.teksttype.be)
Met dank aan:	Vlaams Compostelagenootschap – afdeling Tongeren, Kerkfabriek van Rutten, het Sint-Evermaruscomité en het stadsarchief.
Bronnen:	Visit Tongeren, brochure 'Sint-Evermarus 1 mei Rutten' (Sint-Evermaruscomité), brochure 'Onderweg – Op reis naar het pelgrimsverleden van Tongeren' (Stadsarchief Tongeren), Landschapsbiografie Haspengouw (CAG)
Coverfoto:	Medialife
Fotografie:	Visit Tongeren, Medialife, Stadsarchief Tongeren, Jeroen Huygen, Jeroen Broux, Noël Ryckmans, Sint-Evermaruscomité
Illustraties:	Chris Van Brussel
Cartografie:	Bevat data van Stad Tongeren en © OpenStreetMap contributors, mapmaker Vicky Verscheijden
Sint-Evermaruscomité:	www.evermarus.be
Visit Tongeren:	Via Julianus 2, 3700 Tongeren, Tel. +32 12 80 00 70 info@visittongeren.be - www.visittongeren.be

Visit Tongeren

visit_tongeren

“Waarheen je ook gaat,
ga met heel je hart.”

Confucius
Chinese filosoof tijdens de Zhou-dynastie

www.visittongeren.be

Visit Tongeren

[visit_tongeren](https://www.instagram.com/visit_tongeren)